

जा.क्र.कार्या.15/कलम 31, 32, 33/ 1023
नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक,
महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांचे कार्यालय,
पुणे-411001, दि. 31/12/2014

**विषय :- महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमातील कलम 31, 32अ, 33 व 33अ
खालील प्राप्त दस्तांचे मूल्यांकनासाठी करावयाचे कार्यवाहीबाबत.**

परिपत्रक :-

वार्षिक मूल्य दर तक्ते हे प्रामुख्याने नोंदणी विभागासाठी महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमान्वये नोंदणीसाठी / अभिनिर्णयासाठी सादर होणाऱ्या दस्तऐवजावर मुद्रांक शुल्क निश्चितीसाठी तयार करण्यात येतात. नोंदणी विभागाच्या दस्त नोंदणी प्रक्रियेत दस्तातील मिळकतीचे मूल्यांकन दुय्यम निबंधकांना तात्काळ उपलब्ध होण्यासाठी संगणकीय पध्दतीने वार्षिक मूल्य दर तक्ते तयार करण्यात येतात. सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी कार्यालयात महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमाचे कलम 31,32अ, 33 व 33अ अन्वये दाखल होणाऱ्या दस्तांचे बाबतीत बऱ्याच प्रकरणात मूल्यांकन करून प्रकरणे निकाली काढण्याची आवश्यकता असते. वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दर्शविलेले दर त्या त्या विभागातील सर्वसाधारण दर असतात. काही प्रकरणांमध्ये पक्षकारांना एखाद्या मिळकतीची खरेदी विक्री करताना आवश्यक मुद्रांक शुल्क आकारण्यासाठी वार्षिक मूल्य दर तक्त्याआधारे मूल्य मान्य नसते. अशा प्रकरणी उक्त अधिनियमाच्या कलम 31 व 33 तसेच दुय्यम निबंधक यांचेकडून प्राप्त होणाऱ्या कलम 32अ व 33अ अन्वये सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचेकडे मुद्रांक शुल्क आकारणीकामी मिळकतीचे गुण-दोषांचा विचार करून व जागेवरील परिस्थिती विचारात घेऊन सविस्तर मूल्यांकन करणेबाबत तरतूद करण्यात आलेली आहे. वार्षिक मूल्य दर तक्त्यामध्ये सर्वसाधारणपणे सारखे मूल्य असणाऱ्या जमिनी एका मूल्य विभागात समाविष्ट केलेल्या असतात. मात्र एखाद्या ठराविक मिळकतीचे मूल्यांकन करताना मिळकतीचे क्षेत्र, स्थान, पोहोचमार्ग, विकास योजना, आजूबाजूचा परिसर, उंच सखलपणा इत्यादी मूल्यांकनावर परिणाम करणाऱ्या बाबींचा विचार होणे आवश्यक असते.

मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी मिळकतीचे निश्चित केलेले मूल्य व वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार येणारे मूल्य यामध्ये तफावत असल्यास अभिनिर्णय प्रकरणांमध्ये वार्षिक मूल्य दर तक्त्याच्या दरास 10% मर्यादेपर्यंत घट किंवा वजावट देणे अपेक्षित असल्यास सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी त्यांचे स्तरावर सहायक नगर रचनाकार यांच्या सल्ल्याने व त्यापेक्षा जास्त वजावट / घट देणे अपेक्षित असल्यास अभिनिर्णय प्रकरणात प्रकरण निहाय विभागीय उपसंचालक / सहायक संचालक, नगर रचना आणि सहसंचालक नगर रचना यांचे सल्ल्याने मूल्यांकनाचे बाबतीत निर्णय घेणेबाबत प्रथमतः क्र.का-12/मू/60, दि.18/2/2005 च्या परिपत्रकान्वये सूचना देण्यात आलेल्या होत्या. तसेच मुंबई मुद्रांक अधिनियम 1958 खालील कलम 31 अन्वये अभिनिर्णयासाठी दाखल झालेल्या प्रकरणाबाबत करावयाच्या कार्यवाहीबाबत कोणत्या स्तरावर कोणती कार्यवाही कोणी करावी, याबाबत सर्व स्तरावर एकसूत्रता असण्याच्या दृष्टीने विहित नमून्यासह यापूर्वीच पत्र क्र.कार्या.15/अभि./प्र.क्र.9/ 583/ 2005, दि.20 ऑक्टोबर, 2005 च्या परिपत्रकान्वये सूचना देण्यात आलेल्या आहेत व तदनंतर सदर दि.20 ऑक्टोबर, 2005 च्या परिपत्रकाच्या अनुषंगाने पुढे पत्र क्र.कार्या.15/अभि./प्र.क्र.9/2005/675, दि.30/11/2005 च्या परिपत्रकान्वये स्पष्टीकरणात्मक सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर सर्व परिपत्रके अधिक्रमित करून पुढील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

- 1) प्रकरण दाखल करताना पक्षकाराकडून विहित नमून्यात अर्ज व तपासणी सूचीमधील प्रकरणनिहाय आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांची पूर्तता करून घेणे आवश्यक आहे. कागदपत्रे अपूर्ण असल्यास त्यांच्याकडून पूर्तता झाल्यानंतर अभिनिर्णयासाठी / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणासाठी प्राप्त झालेल्या सर्व प्रकरणांचे वर्गीकरण ग्रामीण / प्रभाव क्षेत्र किंवा नागरी यामध्ये विभागणी करून शेती / ना-विकास विभाग / बिनशेती / गुंठेवारी अंतर्गत / अनाधिकृत बिनशेती याबाबतची खात्री करून प्रकरणांची वर्गवारी करावी.
- 2) अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणाची वर्गवारी केल्यानंतर या प्रकरणाची छाननी संबंधित लिपीकांनी करून प्राप्त झालेला परिपूर्ण प्रस्ताव कार्यालयातील नियुक्त केलेल्या सहायक नगर रचनाकार या तांत्रिक अधिकाऱ्यांकडे त्यांना केलेल्या कामाचे वाटपानुसार छाननी मूल्यांकन अहवाल अभिप्रायासह सादर करणे आवश्यक आहे. याबाबत असेही निदर्शनास आले आहे की, काही कार्यालयांमध्ये तांत्रिक अधिकाऱ्यांकडून मूल्यांकन अभिप्राय न घेता परस्पर लिपीकांकडून अभिनिर्णय प्रकरणी मूल्य ठरविण्यात येते व त्यानुसार सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचेकडून मुद्रांक शुल्क आकारणीबाबतचे आदेश पारित केले जातात, ही बाब लेखा तपासणीसंदर्भात आक्षेपार्ह व गंभीर स्वरूपाची आहे, अशा प्रकरणात यापुढे संबंधित सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनाच व्यक्तिशः जबाबदार धरण्यात येईल, याची नोंद घ्यावी.
- 3) सहायक नगर रचनाकार यांनी प्रत्येक प्रकरणामध्ये दस्त मिळकतीचे विकास योजनेतील स्थान, विकासाचा कल, विकासासाठी येणारा खर्च, मिळकतीसाठी अस्तित्वात असलेल्या रस्त्यावरील स्थान व पोहोचमार्ग, आजूबाजूचा परिसर, उंच-सखलपणा, टी.डी.आर. / अनुज्ञेय चटई क्षेत्र निर्देशांक, वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील संबंधित मूल्य विभागातील अन्य क्षेत्रातील अनुज्ञेय वापर / विद्यमान वापर-विकास इ. मूल्यांकनावर परिणामकारक बाबी विचारात घेऊन व अंमलबजावणी सूचनेनुसार सर्वसमावेशक निश्चित मूल्य दर्शविणारा मूल्यांकन छाननी अहवाल तयार करून व त्यामध्ये मिळकतीचे गुण-दोष इ. विचारात घेऊन किती टक्के वजावट / घट देणे आवश्यक आहे याबाबत सहायक नगर रचनाकार यांनी विहित नमून्यातील सविस्तर मूल्यांकन अहवाल, सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांना सादर करावा.
- 4) काही अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणात वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील मूल्यांकनाबाबत आक्षेप उपस्थित केले जातात उदा. मिळकतीचा स.नं./ सि.स.नं. नसणे, स.नं. उल्लेख चूकीच्या उपविभागात दर्शविलेला असणे, टंकलिखित चूका असणे, एकच मिळकतीचा स.नं./ सि.स.नं. विकसित व अविकसित दोन्ही विभागात असणे, तसेच जुनी इमारत, व्यापारी / औद्योगिक वापर, रस्तासन्मुख नसलेली मिळकत इ. अशा सर्व प्रकरणात कागदपत्राची सखोल पडताळणी करून व आवश्यकतर स्थळनिरीक्षण करून अहवाल सादर होणे आवश्यक आहे.
- 5) अभिनिर्णयांतर्गत मूल्यांकन प्रकरणी महालेखाकार यांनी नोंदविलेल्या आक्षेपाचे अनुषंगाने प्राप्त प्रकरणी मूल्यांकन करताना खालीलप्रमाणे दक्षता घेणे आवश्यक आहे.
  - i) मूल्यांकनावर परिणाम करणा-या बाबी ज्या दस्तामध्ये नमूद आहेत, त्याचा पुरावा उदा. फोटोग्राफ, गुगल इमेजवर स्थान दर्शविणारा नकाशा, विकास योजनेचा / प्रादेशिक योजनेचा भाग नकाशा, मोजणी नकाशा इ. बाबी या दस्ताचा भाग म्हणून असणे आवश्यक आहे.
  - ii) जागेवर घोषित झोपडपट्टी असेल तर घोषित झोपडपट्टीच्या राजपत्राची प्रत तसेच झोपडपट्टीचे सविस्तर स्थान व बाधीत क्षेत्र दर्शविणारा सविस्तर मोजणी नकाशा दस्ताचा भाग म्हणून असणे

आवश्यक आहे. सदर अधिसूचनेतील नमूद क्षेत्राची नकाशावर गुगल इमेजवरून व प्रत्यक्ष स्थळपाहणी करून पडताळणी होणे आवश्यक आहे.

- iii) जागा CRZ क्षेत्रात असेल तर त्याबाबत सविस्तर तपशील दस्तामध्ये नमूद असणे व त्या अनुषंगाने पुरावे दस्ताचा भाग म्हणून असणे आवश्यक आहे. CRZ क्षेत्राबाबत महानगरपालिकेकडील विकास योजनेचा झोन दाखला, नकाशा व महानगरपालिकेचे अभिप्राय दस्ताचा भाग म्हणून असावेत. CRZ बाबत CESS / SAC / इतर मान्यताप्राप्त संस्थेने तयार केलेले व शासनाने अधिप्रमाणित केलेले महानगरपालिका / नगरपरिषदेकडील नकाशे, दस्तामधील जागेचे CRZ ने बाधित क्षेत्र दर्शविणारा नकाशा इ. कागदपत्रे दस्ताचा भाग म्हणून असणे आवश्यक आहे.
- iv) अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणी दस्तामध्ये नमूद बाबीच्या अनुषंगाने स्थळनिरीक्षण करून दस्तातील नमूद बाबी व जागेवरील / सभोवतालची परिस्थिती याबाबतचा स्थळनिरीक्षण अहवाल असणे आवश्यक आहे.
- v) भाडेकरूबाबत केवळ भाडेपावतीवर / विद्युत देयकावर / दूरध्वनी देयकावर विसंबून न राहता संबंधित भाडेकरू भाडेनियंत्रण कायदयान्वये संरक्षित भाडेकरू असलेबाबत महानगरपालिका / नगरपालिकेचे अभिलेखावरून, न्यायालयीन निर्णयावरून तसेच मुंबईबाबत म्हाडाकडील उपकरप्राप्त इमारतीच्या अभिलेखावरून पडताळणी करणे तसेच आवश्यकतर स्थळनिरीक्षणही करणे आवश्यक आहे.

उपरोक्त बाबी या उदाहरणदाखल असून, थोडक्यात ज्या-ज्या प्रकरणी वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दरानुसार येणा-या मूल्यास विविध कारणास्तव घट दिली जाते अथवा मार्गदर्शक सूचना वापरून विशिष्ट पध्दतीने मूल्यांकन केले जाते अशा सर्व दस्ताबाबत मूल्यांकनावर परिणाम करणा-या बाबी व त्या अनुषंगिक अधिकृत कागदोपत्री पुरावे हे दस्ताचे भाग म्हणून असावेत.

- 6) सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणात संबंधित पक्षकारास / अर्जदारास आपले म्हणणे मांडण्यासाठी संधी देऊन सुनावणी देण्यात यावी व सहायक नगर रचनाकार यांनी केलेले मूल्यांकनातील बाबी विचारात घेऊन त्याची पडताळणी करावी. त्यासाठी उपरोक्त सुनावणीच्यावेळी अर्जदारांनी उपस्थित केलेल्या मुद्रांकाबाबतचे इतिवृत्त तयार करून ते पक्षकार / अर्जदारांच्या स्वाक्षरीसह प्रकरणात जोडण्यात यावे.
- 7) उपरोक्तप्रमाणे कार्यवाही केल्यानंतर अर्जदारांनी सुनावणीमध्ये उपस्थित केलेले मुद्दे व सहायक नगर रचनाकार यांनी तयार केलेला मूल्यांकन छाननी अहवाल यांचा एकत्रित विचार करून सहायक नगर रचनाकार यांनी निर्धारित केलेले मूल्यांकन व वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार मिळकतीचे निश्चित होणारे मूल्यांकन याची आणि सहायक नगर रचनाकार यांनी सूचविल्यानुसार वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दरानुसार येणाऱ्या मूल्यांकनास वजावट / घट देणे आवश्यक असल्याची स्वतः सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी खात्री करून घेऊन अंतिमतः निर्णयाप्रत यावयाचे आहे आणि वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार मिळकतीचे निश्चित होणारे मूल्य आणि मुद्रांक जिल्हाधिकारी / सह जिल्हा निबंधक यांनी निश्चिती केलेले मूल्य यामध्ये 10% पेक्षा जास्त फरक नसल्यास सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी स्वतः त्यांचे स्तरावर अंतिम निर्णय घेण्याचा आहे. तथापि, त्यापेक्षा जास्त वजावट / घट देणे आवश्यक आहे असे वाटत असल्यास असा आदेश पारित करण्यापूर्वी खालील प्रमाणे वरिष्ठ मूल्यांकन अधिकाऱ्यांची पूर्व मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.

<p>मिळकतीचे गुण-दोषानुसार वजावट / घट देऊन मूल्यांकन निश्चित करण्याबाबतचे अधिकारक्षेत्र / मर्यादा</p>	<p>अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणासंबंधी मूल्यांकनास पूर्व मान्यता देण्याबाबतचे सक्षम अधिकारी</p>	<p>स्तंभ क्र.2 मधील अधिकाऱ्यांनी प्रकरण निपटारा करण्याची कालमर्यादा</p>
1	2	3
<p>वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार मिळकतीचे निश्चित होणारे मूल्य आणि सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी मिळकतीचे गुण, दोष इ.बाबी विचारात घेऊन आलेले मूल्य यामध्ये 10% पेक्षा अधिक फरक परंतु 20% पेक्षा अधिक फरक नसल्यास आणि अभिनिर्णय प्रकरणी वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दरास 10% पेक्षा जास्त परंतु 20% चे मर्यादेतपर्यंत वजावट / घट देणे आवश्यक आहे असे मत असल्यास, सर्व कागदपत्रे / मूल्यांकन अहवाल इ.चा अभ्यास करून अभिनिर्णय प्रकरणामध्ये पूर्व मान्यता घेऊन संबंधित सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी अंतिम आदेश पारित करणे आवश्यक राहिल.</p>	<p>संबंधित विभागातील विभागीय मूल्यांकन अधिकारी तथा सहायक संचालक, नगर रचना, मूल्यांकन कार्यालये. मुंबई बाबतीत उपसंचालक, नगर रचना, मुंबई प्रदेश, मूल्यांकन, मुंबई</p>	<p>प्रकरण प्राप्त दिनांकापासून 15 दिवसाचे आत.</p>
<p>वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार मिळकतीचे निश्चित होणारे मूल्य आणि सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी मिळकतीचे गुण, दोष इ.बाबी विचारात घेऊन आलेले मूल्य यामध्ये 20% पेक्षा अधिक फरक परंतु 30% पेक्षा अधिक फरक नसल्यास आणि अभिनिर्णय प्रकरणी वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दरास 20% पेक्षा जास्त परंतु 30% पर्यंत वजावट / घट देणे आवश्यक आहे असे मत असल्यास, सर्व कागदपत्रे / मूल्यांकन अहवाल इ. सह प्रकरण परस्पर सहसंचालक, नगर रचना (मूल्यांकन), पुणे यांची पूर्वमान्यता घेऊन संबंधित सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी अंतिम आदेश पारित करणे आवश्यक राहिल.</p>	<p>सहसंचालक, नगर रचना मूल्यांकन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे</p>	<p>प्रकरण प्राप्त दिनांकापासून 15 दिवसाचे आत.</p>
<p>वार्षिक मूल्य दर तक्त्यानुसार मिळकतीचे निश्चित होणारे मूल्य आणि सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी मिळकतीचे गुण, दोष इ. बाबी विचारात घेऊन आलेले मूल्य यामध्ये 30% पेक्षा अधिक फरक असल्यास आणि अभिनिर्णय प्रकरणात वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील</p>	<p>नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे</p>	<p>प्रकरण प्राप्त दिनांकापासून 15 दिवसाचे आत.</p>

<p>दरास 30% पेक्षा जास्त वजावट / घट देणे आवश्यक आहे असे मत असल्यास, सहसंचालक, नगर रचना, मूल्यांकन, पुणे यांचेकडे परस्पर सविस्तर मूल्यांकन अहवाल व आवश्यक त्या कागदपत्रांसह प्रकरण सादर करण्यात यावे व अशा प्रकरणात सहसंचालकांनी मा.नोंदणी महानिरीक्षक यांची मान्यता घेऊन संबंधित सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांना पूर्व मान्यता कळविल्यानंतर अंतिम आदेश पारित करणे आवश्यक राहिल.</p>		
--	--	--

- 8) सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी मिळकतीच्या अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणातील मूल्यांकनानुसार मुद्रांक शुल्क आकारणी निश्चित करतांना मिळकतीचे मूल्य व त्यासाठी आवश्यक ते मुद्रांक शुल्क या दोन्ही बाबी स्पष्ट दर्शविणारे सविस्तर (Speaking Order) अंतिम आदेश पारित करावेत व उपरोक्त वरिष्ठ मूल्यांकन अधिकाऱ्यांनी पूर्व मान्यता प्रदान केली असल्यास त्याचा उल्लेख न चूकता सदर आदेशात नमूद करणे आवश्यक राहिल.
- 9) प्रत्येक अभिनिर्णय प्रकरणातील मूल्यांकनाची माहिती सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांनी दरमहा मासिक अहवालाच्या स्वरूपात संबंधित विभागाच्या नोंदणी उपमहानिरीक्षक तसेच उपसंचालक / सहायक संचालक, नगर रचना, मूल्यांकन यांना न चूकता पाठविणे आवश्यक राहिल. विभागीय मूल्यांकन कार्यालयाने अशा अभिनिर्णय प्रकरणातील मूल्यांकनाचा पुढील वर्षाचे वार्षिक मूल्य दर तक्ते तयार करतांना विचार करून दर निश्चित करण्याच्या दृष्टीने त्याची स्वतंत्र नोंदवहीमध्ये नोंद घेऊन त्याचा प्रतीवर्षी वार्षिक मूल्य दर तक्त्यांचे प्रस्ताव सादर करतांना विचार करणे आवश्यक आहे.
- 10) प्रत्येक सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून मूल्यांकन अहवालासाठी प्रकरणनिहाय कागदपत्रांची तपासणी सूची, मूल्यांकन छाननी अहवाल विहित नमुना व सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून पारित करावयाचे अंतिम मूल्यांकन व मुद्रांक शुल्क आकारणीबाबतचे आदेश इ.मध्ये एकसूत्रता येण्यासाठी एकाच पध्दतीने कार्यवाही होणे अपेक्षित असल्याने सर्व कागदपत्रे, प्रकरणातील मूल्यांकन नोंदवह्या इ.अभिलेखात ठेवणे अनिवार्य आहे. त्यासाठी विहित नमून्यातील अर्ज, प्रकरणनिहाय कागदपत्रांची तपासणी सूची, सर्वसमावेशक मूल्यांकन छाननी अहवाल नमुना इ. नमुनादाखल प्रपत्रे वेळोवेळी पाठविण्यात आली आहेत. त्यानुसार सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून आवश्यक ती सर्व प्रपत्रे उपयोगात आणून अभिनिर्णय प्रकरणात जास्तीत जास्त पारदर्शकता आणून ही प्रकरणे विनाविलंब निपटारा करण्यात येतील व अभिनिर्णय प्रकरणांमध्ये जनतेच्या तक्रारी येणार नाहीत, याची कटाक्षाने काळजी घ्यावयाची आहे.
- 11) अभिनिर्णयांतर्गत / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणी दाखल केलेल्या प्रकरणात नोंदणी उपमहानिरीक्षक तथा मुद्रांक उपनियंत्रक यांचेकडे पक्षकार यांनी अपिल दाखल केल्यास व नोंदणी उपमहानिरीक्षक तथा मुद्रांक उपनियंत्रक यांना सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचेपेक्षा अधिक फरक / घट / वजावट आवश्यक आहे अशी खात्री झाल्यास आणि त्याबाबत पूर्वी सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक

जिल्हाधिकारी यांनी वरीलनुसार मूल्यांकनास वरिष्ठ कार्यालयाची पूर्वमान्यता घेतली नसेल तर त्या प्रकरणात अपिलिय अधिकारी हे त्यांना अपेक्षित असलेल्या फरकास वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची पूर्वमान्यता स्वतंत्रपणे प्राप्त करून घेऊ शकतील.

- 12) अभिनिर्णय / चुकविलेले मुद्रांक शुल्क प्रकरणामध्ये शासनाच्या महसूलांशी संबंध असल्यामुळे सर्व सूचनांची अंमलबजावणी अत्यंत काटेकोरपणे होईल व त्याबाबत सर्व माहिती अंतर्भूत असणारी नोंदवही प्रत्येक कार्यालयाने ठेवणे आवश्यक आहे, याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी व या आदेशांकडे दुर्लक्ष अथवा हलगर्जीपणा करणाऱ्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध तसेच त्यांचे अधिनिस्त कर्मचाऱ्यांविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियमान्वये शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात येईल याची नोंद घ्यावी.

वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

सदर परिपत्रकाची प्रत मा. नोंदणी व मुद्रांक विभागाच्या www.igrmaharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर Publications या सदराखाली Circulars या ठिकाणी उपलब्ध आहे.

सही/-

(श्रीकर परदेशी)

नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत माहितीसाठी सादर :-

- 1) मा.सचिव, (मदत व पुनर्वसन) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-32.
- 2) मा.महालेखाकार (लेखापरिक्षा) - II, महाराष्ट्र, नागपूर

प्रत माहिती व कार्यवाहीसाठी :-

- 3) सहनोंदणी महानिरीक्षक, नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, पुणे.
- 4) उपसंचालक, नगर रचना, मुंबई प्रदेश मूल्यांकन मुंबई.
- 5) सहायक संचालक, नगर रचना, मूल्यांकन, कोकण / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर.
- 6) नोंदणी उपमहानिरीक्षक व मुद्रांक उपनियंत्रक (मुख्यालय), पुणे.
- 7) नोंदणी उपमहानिरीक्षक व मुद्रांक उपनियंत्रक (संगणक), पुणे.

सदर परिपत्रकाची प्रत विभागाच्या संकेतस्थळावर Upload करणेबाबतची कार्यवाही करणेत यावी.

- 8) नोंदणी उपमहानिरीक्षक व मुद्रांक उपनियंत्रक, मुंबई / कोकण / पुणे / नाशिक/ औरंगाबाद / लातूर / अमरावती / नागपूर यांना माहितीसाठी व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी.

-/ सदर परिपत्रकाची प्रत आपले अधिनस्त सर्व नोंदणी कार्यालयांना पुरविणेत यावी. तसेच सदर परिपत्रक त्यांना प्राप्त झाले असून, ते वाचलेबाबत (Read & Acknowledge) त्यांच्या कार्यालयाचा अहवाल प्राप्त करून घेऊन या कार्यालयास पाठविणेत यावा.

- 9) सर्व कार्यासन अधिकारी, नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, पुणे.

निर्गमित

नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकरिता